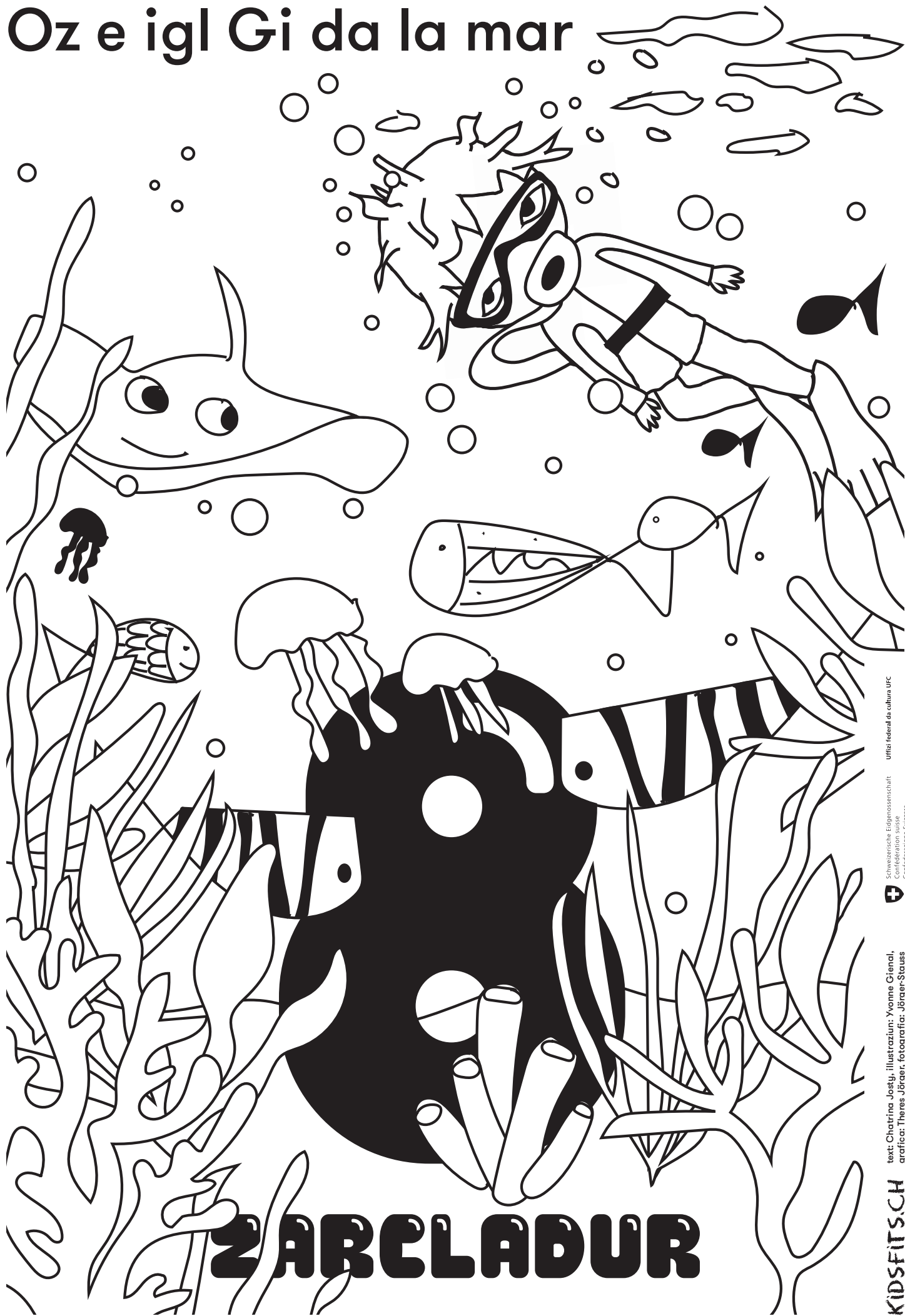

Oz e igl Gi da la mar

ZARCLADUR

text: Chattrina Josty, illustraziun: Yvonne Gianol,
grafica: Theres Jörgler, fotografia: Jörgler-Staubs
zambregida hat: Flurin Veraguth
© Lia Rumantscha

KIDSFITSCHE
Lia Rumantscha

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

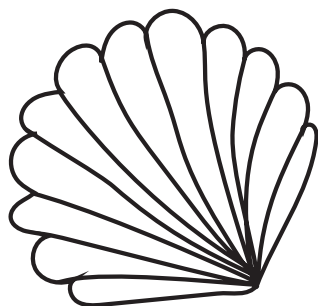
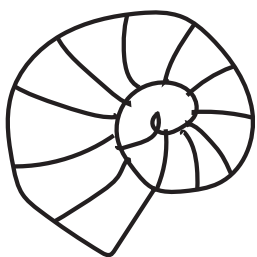
Uffiz federal da cultura UFC

Igl Gi da la mar

Igl noss planet, la teara, vean ear numnada «igl planet blau». Vieu da lientsch, par exaimpel gio da la gliogna, e igl noss planet par grànda part blau – parve da la mar. Segl noss mund e duple surfatscha curvatada cun aua ca cun teara. La mar e enorm impurtànta par nus carstgàns a pigls animals. Parquegl sto la mar vagnir schurmageada. Par far atent a que fatg ân las Naziùns Unidas dezidieu da festivar igl Gi internaziunal da la mar. Mintg'on dat igl egn moto, igl vean fatg films ad organiso acziùns par c'igls carstgàns setgian amprender duple sur da la mar.

Tgenegn e igl ple grànd animal ca viva an la mar?

La balena blava e igl ple grànd animal da la mar ad igl ple grànd animal anzuma. Ella e 33 meters lùnga a pesa 160 tonas. Ella e peia aschi lùnga sco 3 autos da posta a pesa tàm sco 30 elefànts! Ad ella maglia enorm blear: mintga gi maglia ella miliùns crils (egna spezia da giomers pintgs) a displaschevlameing ear adigna duple rumient sco par exaimpel buteglias a satgs da plastic.

Tge sas tei da la mar? Qua egn peer amparadas cun raspоста:

Co vean igl sal an la mar? Scha tei es gea stada near sto egn'ea an la mar, sas tei ca l'aua gusta sco aua da spaghetti! Igl flems ca magnan l'aua an la mar vignan da las muntognas. Sen lur vieadi lavan els igl sal or da la crapa. Ascheia sarema egn massa sal a parquegl gusta l'aua da sal. Spezialmeing blear sal â'gl an la Mar Morta agl Israel, an la Jordania ad an la Zisjordania. Là san ign scher an dies sen l'aua a liger egn cudesch sainza sfundrar.

Es tei schon egn'eada sto/stada sper la mar?

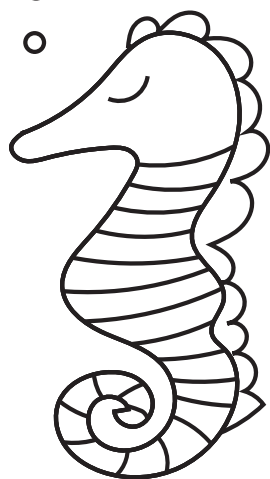
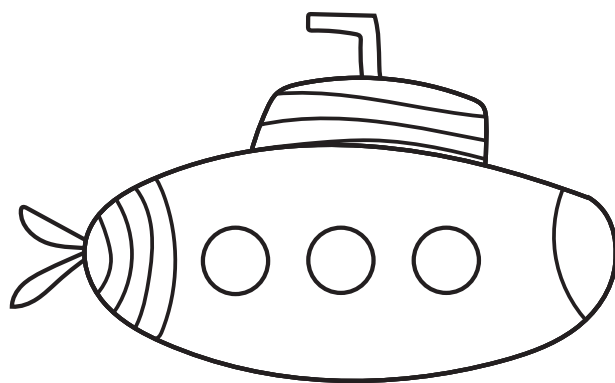
Âs tei ple bugent rivas cun crapa near cun sablùn?

Co vean igl plastic an la mar?
La grànda part digl plastic vean an
la mar cugls flems. Mo ear da las
gràndas bartgas vean igl rumient par
part semplameing fiers an l'aua.
Near ca la gliעד lascha anavos igl
rumient a las rivas. Quegl e trest.
Cunzund pigls animals. Els cren c'igl
plastic segi anzatge da magliear
a maglian igl rumient.

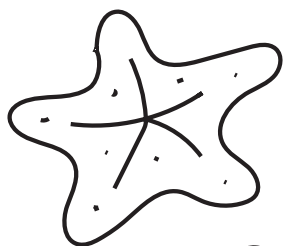
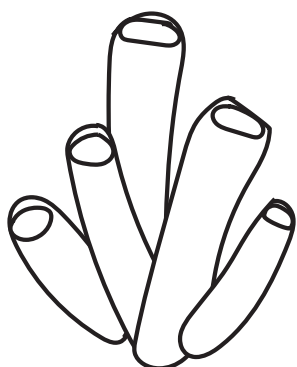
Noua e igl punct igl ple profund da
la mar?
Igl Foss da las Marianas agl Pazific
vala sco punct igl ple profund da la
mar. An que liac va'gl 11'934 meters
an la profunditad. Sch'igl foss
fuss egnà muntogna, fuss quella egn
toc ple òlta c'igl Mount Everest,
la muntogna la ple òlta digl mund.

Noua sanodas tei
igl ple bugent?
An la mar, an egn
lai near agl bogn
aviert?

Âs tei schon cato
conciglias a
la riva da la mar?

Tge animals
âs tei vieu an
la mar?

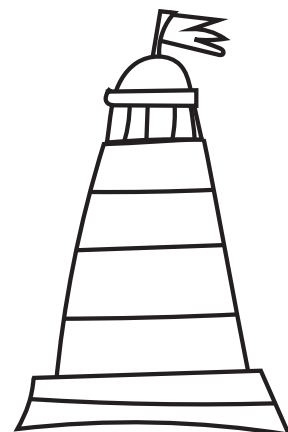
Co savessas tei
schurmagear la
mar?

Puntanera

1

Tei dovras:

- 2 buteglias da PET
- anzaquànts romets
- 3 fearms pindels elastics
- corda
- pulpier
- fleters near calurs
- cola

Uffizi federal da cultura UFC

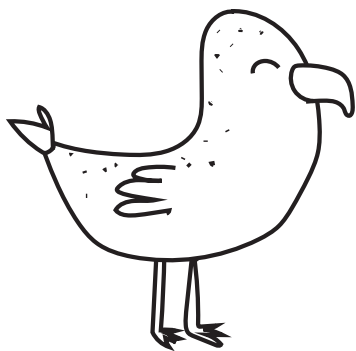
Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

text: Chattrina Josty, illustraziun: Yvonne Gienal,
grafica: Theres Jörgler, fotografia: Jörgler-Stauss
zambregida hat: Flurin Veraguth
© Lia Rumantscha

KIDSFITSCH
Lia Rumantscha

- 1 Remna egn peer romets par la puntanera. Iglis leia anzemel cun corda.
- 2 Prenda duas buteglias da PET vidas a tira suravei egn pindel elastic, par c'ellas tegnian anzemel.

1

3

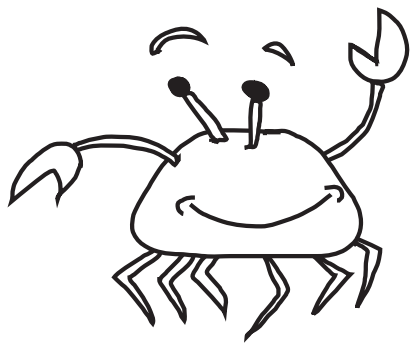
- 3 Meta la puntanera da len sen las buteglias a tira ànc egn oter pindel elastic sur tut vei.
- 4 Ussa dovras tei ànc egn romet ampo ple lùng. Veda quel sas tei fixar egn pintga bandiera da pulpier. Co veza or la tia bandiera? La petga da bandiera sas tei farmar cun stumplar ella trànter dus romets da la puntanera a las buteglias da PET.

2

4

Scha tei laschas sanudar la tia
puntanera sen egn lai near egn flem,
fearma ella cun egn lùnga
corda ca tei tegnas ainta màn.

